

Når vi sætter pris på miljøet

Miljøøkonomi i praksis

.....
MILJØMINISTERIET

MILJØSTYRELSEN

Udgivet af:

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K.

Redaktion: Anne Tortzen
Fotos: Scanpix
Layout: Lars Møller Nielsen, Studio 8
Papir: Omslag: 200 gram Galerie Art Silk (50
procent genbrugspapir). Indhold: 115 gram
Cyklus Print (100 procent genbrugspapir)
Tryk: Schultz Grafisk

Oplag: 5.000, 1. oplag 2004

ISBN: 87-7614-192-6
ISSN: 0905-247x

Når vi sætter pris på miljøet

Miljøøkonomi i praksis

Miljø-Tema nr. 27, 2004

Indhold

Forord	3
Hvorfor miljøøkonomi?	4
Miljø fra en samfundsmæssig vinkel	8
Husholdningsaffald	10
Prisen på trafikstøj	12
Pris på forurening	14
Dieselafgift	16
Omsættelige CO ₂ kvoter	18
Miljøøkonomigruppen	20
Få mere at vide	22

Forord

Hvad er en miljøgevinst værd? Hvordan “sætter man pris på” miljøet? Hvordan reducerer Danmark CO₂-udslippet omkostningseffektivt? Hvor meget falder støjramte grunde i værdi? Kan det betale sig at restaurere et vandløb? Det er nogle af de spørgsmål, miljøøkonomi beskæftiger sig med.

Miljøøkonomien vil fremover være en naturlig del af miljøforvaltningen. Alle nye miljøtiltag skal vurderes efter økonomiske principper for at forbedre beslutningsgrundlaget. Det er helt nødvendigt, når der skal prioriteres, og når man skal have størst miljøeffekt af miljøtiltag.

Formålet med dette temahæfte er at vise, hvordan de miljøøkonomiske tankegange – som er kommet for at blive – anvendes på helt konkrete eksempler i den daglige forvaltning.

Hæftet giver således en kort indføring i, hvordan vi arbejder med miljøøkonomi, og hvilke økonomiske virkemidler der er i spil. Desuden præsenteres nogle aktuelle eksempler på, hvordan det miljøøkonomiske arbejde har dannet grundlag for nye initiativer og politiske beslutninger.

Miljøøkonomi prioriteres højt i Miljøministeriet, og vore økonomer i Miljøstyrelsen er centralt placeret på linie med andre fagspecialister. Dialog og tæt samarbejde mellem miljøfagfolk og økonomer er en forudsætning for gode miljøøkonomiske analyser på samme måde som arbejdet med miljøøkonomer i andre institutioner.

God læselyst!

Ole Christiansen
Direktør for Miljøstyrelsen

Hvorfor miljøøkonomi?

Hvert år bruger samfundet betydelige økonomiske ressourcer på at sikre renere luft, rent grundvand og en varieret natur. Formålet med miljøøkonomiske analyser er, at samfundet anvender sine ressourcer bedst muligt. Miljøøkonomiske regnestykker bruges til at kvalificere Miljøministeriets arbejde og kan pege på, hvilke tiltag, der er mest økonomisk effektive, når et bestemt mål skal nås. For eksempel, hvordan Danmark billigst reducerer sit CO₂-udslip med 21 % i 2012, som vi har forpligtet os til. Til brug for sådanne regnestykker søger miljøøkonomien at sætte pris på forskellige miljøindsatsers virkninger på miljø og sundhed.

GIVER OVERBLIK

Miljøøkonomiske analyser bruges til at prioritere mellem forskellige miljøtiltag, som f.eks. hvorvidt affald skal brændes eller genanvendes ved at omdanne det til biogas

eller kompost. Miljøøkonomien kan give overblik over konsekvenserne for samfundet ved forskellige miljøinitiativer. Miljøøkonomiske regnestykker forsøger at inddrage alle de relevante gevinster og omkostninger ved de enkelte initiativer. Dermed bliver der bedre grundlag for at vurdere og prioritere de forskellige indsatser i forhold til hinanden.

Miljøøkonomi handler også om, hvordan man kan anvende markedets kræfter på miljøområdet. Det kan f.eks. ske ved at bruge økonomiske virkemidler som afgifter, kvoter og tilskud til at begrænse forureningen og regulere brugen af naturressourcer.

PRIS PÅ MILJØET

Udover at opgøre omkostninger forsøger miljøøkonomiske analyser at sætte pris på miljøet ved at beregne værdien af forskellige

miljøforbedringer eller -forringelser. De værdier, der indgår i det regnestykke, handles som regel ikke og har derfor ingen traditionel pris. Det kan f.eks. være mindsket partikelforurening i byerne, rent drikkevand, biologisk mangfoldighed eller herlighedsværdi af et naturområde. Men der findes metoder til at sætte kroner og ører på, så det bliver muligt at belyse, hvilke samfundsmæssige fordele og omkostninger, der er ved forskellige miljøinitiativer.

BEDRE BESLUTNINGER OM MILJØ

De miljøøkonomiske analyser gør det muligt at foretage en bevidst prioritering, ud fra en økonomisk tilgang, af miljøindsatsen i forhold til andre politiske hensyn. Og nuancerer dermed politikernes grundlag for at tage beslutninger på miljøområdet

Men miljøøkonomiske beregninger har også deres begrænsninger. For eksempel er det ikke altid muligt at gøre alle miljøeffekter op i mængder som f.eks. tons eller stk. Og selve værdisætningen – det at sætte kroner og ører på miljøeffekterne – kan være en stor faglig udfordring.

Det kan f.eks. være vanskeligt at afgøre præcist, hvor højt befolkningen værdsætter miljøgoder som renere luft eller snoede vandløb. Værdisætning af miljø- og sundhedseffekter er et område i hastig vækst, og der er behov for mere metodeudvikling og praktisk erfaring, så vi bliver bedre.

Når vi sætter værdi på miljøet

I cost-benefit analyser og analyser af omkostningseffektivitet søges alt pris- eller værdisat, som om det kan handles på et marked. Det gælder også miljø- og sundhedseffekterne som CO₂ emissioner og rent vand. Da det ofte er vanskeligt at finde prisen på disse, er der udviklet en række forskellige værdi- og prissætningsmetoder. Fx kan “prisen” på trafikstøj fastsættes, ved at se på hvordan ejendomspriserne varierer med støjbelastning (husprismetoden). “Prisen” på rent drikkevand kan fastsættes ved at spørge folk om deres betalingsvilje for at undgå forurening af grundvandet (betalingsviljemetoden). CO₂ kan prissættes ud fra hvad det alternativt koster at reducere emissionen fx ved køb af CO₂ kvoter (alternativomkostningsmetoden). I miljøøkonomiske analyser anvendes endvidere rejseomkostnings- og afværgeomkostningsmetoden.

Miljø fra en samfundsmæssig vinkel

Miljøøkonomiske analyser bruges til at klarlægge konsekvenserne for hele samfundet af de miljøtiltag, det offentlige sætter i gang. De

miljøøkonomiske regnestykker er velegnede som beslutningsgrundlag, når der skal indføres nye reguleringer på miljøområdet, eller når valget står mellem flere løsninger.

Cost-benefit analyser

I en cost-benefit analyse opgøres alle konsekvenser for samfundet i form af fordele (benefits) og omkostninger (costs) ved et miljøtiltag i kroner og ører – også miljø- og sundhedseffekterne. Cost-benefit analyser kan bruges til at prioritere forskellige miljøtiltag i forhold til hinanden eller mellem forskellige politikområder. Analysen bidrager med viden om, hvor ressourcerne anvendes mest effektivt. Analysen af husholdningernes organiske affald er et eksempel på en cost-benefit analyse, se side 12.

En budgetøkonomisk analyse beregner de direkte økonomiske virkninger af et konkret tiltag. Det vil sige, at man opgør omkostninger og indtægter for hver enkelt af de parter, som berøres, f.eks. stat, kommuner, virksomheder og husholdninger. En miljøøkonomisk analyse derimod ser på virkningerne for hele samfundet under ét, og det omfatter også værdien af miljø- og sundhedseffekterne.

Man plejer at skelne mellem to typer af miljøøkonomiske analyser, nemlig cost-benefit analyser og analyser af omkostningseffektivitet.

Analyse af omkostnings-effektivitet

Formålet med en analyse af omkostningseffektivitet (cost-effectiveness) er at vurdere, hvordan man opnår et miljømål billigst muligt. Analysen kan skabe overblik over konsekvenserne af forskellige veje til det samme mål. Denne type beregning anvendes også, hvis et allerede fastsat miljømål skal opnås på billigste måde. I en analyse af omkostningseffektivitet opgøres omkostningerne ved et konkret miljøtiltag i kroner og ører, mens miljøeffekten opgøres i fysiske enheder som f.eks. antal reduceret tons CO₂. Øvrige miljømæssige sideeffekter forsøges prisen eller værdisat. Analysen viser prisen for at opnå et konkret miljømål. De økonomiske beregninger i Regeringens Klimastrategi fra 2003 er et eksempel på en analyse af omkostningseffektivitet, se side 20.

Husholdningsaffald

Et eksempel på en cost-benefit-analyse er Miljøstyrelsens beregninger af, hvad der bedst kan betale sig for samfundet: At brænde husholdningernes organiske affald (f.eks. kartoffelskræller og madrester) på forbrændingsanlæg, der producerer el og varme, eller at genanvende det ved at omdanne det til enten biogas eller kompost?

Metoden

Datagrundlaget for den samfundsøkonomiske analyse stammer fra en lang række tekniske undersøgelser og fuldskalaforsøg suppleret med miljømæssige vurderinger af håndteringen af det organiske affald, som Miljøstyrelsen satte i gang i 1999-2001.

I den samfundsøkonomiske analyse blev det beregnet, hvad de tre forskellige måder at håndtere affaldet på ville medføre af omkostninger og miljøeffekter for hele samfundet. Her indgik så vidt muligt værdien af miljøeffekter. Det blev derved muligt at vurdere, om værdien af miljøeffekterne opvejede de øgede omkostninger ved genanvendelse.

I analysen undersøgte man både de direkte økonomiske konsekvenser og de samfundsøkonomiske konsekvenser af at øge genanvendelsen af organisk affald. Formålet var at give et bud på, om det nu også er en god idé samfundsøkonomisk at bruge ressourcer på at sortere og omdanne affaldet – ud fra en økonomisk og miljømæssig betragtning. Samtidig var der fokus på, hvor der fås “mest miljø for penge” i håndteringen af denne type affald.

BILLIGST FOR SAMFUNDET

Analysen viste, at ud fra en samfundsøkonomisk betragtning er forbrænding den billigste løsning. Med andre ord: Samfundsøkonomisk kan det ikke betale sig at genanvende organisk husholdningsaffald. Det skyldes især, at genanvendelse kræver separat indsamling af husholdningsaffaldet – og det er en dyr løsning. Desuden har det

vist sig, at de miljø- og energimæssige fordele ved at omdanne affaldet til biogas frem for at brænde det, er relativt begrænsede.

BESLUTNINGSGRUNDLAG

Analysen blev brugt til at kvalificere beslutningerne på affaldsområdet. Beregningerne blev lavet på et tidspunkt, da både Danmark og EU overvejede at stille krav om tvungen indsamling af organisk affald fra husholdninger til genanvendelse. På baggrund af analysen blev det besluttet ikke at indføre en obligatorisk separat indsamling af madaffald mv. fra danske husholdninger for at genanvende det.

Netop på affaldsområdet er der behov for at udbygge den miljøøkonomiske tilgang, fordi den kan indgå som et vigtigt element i prioriteringen af indsatsen.

Prisen på trafikstøj

Et andet eksempel på en samfundsøkonomisk analyse er miljøøkonomigruppens analyse af, hvad trafikstøj koster samfundet.

Fakta om støj fra vejene

Trafikstøjen er værst i nærheden af store veje med tæt trafik og mange lastbiler. Her er eksempler på støjbelastning i en afstand på 10 meter fra vejen:

- Motorvej med 50.000 biler i døgnet, heraf 15 % tunge køretøjer:
Støjniveau ca. 81 dB
- Bygade med 6.000 biler i døgnet, heraf 10 % tunge køretøjer:
Støjniveau ca. 65 dB
- Boligvej med 1.000 biler i døgnet, heraf 5 % tunge køretøjer:
Støjniveau ca. 55 dB

Analysen blev lavet i forbindelse med den strategi for begrænsning af vejstøj, som Regeringen offentliggjorde i efteråret 2003. Strategien belyser muligheden for at reducere antallet af boliger, der er stærkt belastet af støj over 65 decibel (dB).

Det er et faktum, at trafikstøj har konsekvenser for menneskers sundhed og velfærd. Men hvad koster støjen egentlig? Og hvad er en begrænsning af støjen fra vejene værd – samfundsøkonomisk set? Generne fra støj blev værdisat via støjens betydning for huspriser og sundhedseffekterne blev skønnet via tal fra et omfattende studie udført for EU-kommissionen.

STØJEN PÅVIRKER HUSPRISERNE
Trafikstøjens pris kan beregnes ved at se på, hvordan støjen påvirker

huspriserne. Ved at undersøge de faktiske huspriser, får man et mål for, hvor meget folk er villige til at betale for at undgå støj.

Analysen viser, at huse, som er belastet af støj fra vejene, sælges for væsentligt lavere priser end tilsvarende huse, der ikke er belastet af

støj. Prisen falder med 1,2 % pr. dB ved støj fra almindelige veje, mens trafikstøj fra motorveje betyder et fald på 1,6 % pr. dB. Det svarer til, at et hus til 2 mio. kr. falder med 24.000 kr. pr. dB over 55 dB, hvis det ligger ud til en "almindelig" vej og 32.000 kr. pr. dB, hvis det ligger ud til en motorvej.

Pris på forurening

Miljøøkonomiske analyser bruges også til at regne på og følge effekten af økonomiske virkemidler på miljøområdet. Økonomiske virkemidler er en af flere veje til at nå de miljøpolitiske mål. Eksempler er afgifter og omsættelige kvoter. Ved afgifter sker reguleringen ved, at der sættes en pris på forureningen. Ved kvoter fastlægges et maksimalt niveau for forureningen, og prisen reguleres via udbud og efterspørgsel på et marked for kvoterne.

PRIS PÅ FORURENING

Idéen med miljøafgifter er, at man forsøger at indregne omkostningerne ved forurening i priserne. En miljøafgift virker ved, at virksomhederne f.eks. skal betale for mængden af uønskede stoffer, der udledes. Forureningen – i form af det uønskede stof – får derved en pris, som producenten må regne med i produktionsomkostningerne. Dermed er det ikke længere gratis

at forurene. Formålet er at tilskynde virksomhederne og forbrugerne til at ændre adfærd, så forureningen mindskes.

BILLIGST MULIGT

Fordelen ved miljøafgifter og andre økonomiske virkemidler er først og fremmest, at forureningen begrænses så billigt som muligt. Ved at virksomhederne får et valg mellem at begrænse/rende for forureningen eller betale en afgift, kan de virk-

Økonomiske virkemidler

Paletten af økonomiske virkemidler omfatter:

- miljøafgifter
- omsættelige kvoter
- tilskud
- frivillige aftaler
- gebyrer
- miljøansvar

somheder, der har høje renseomkostninger vælge at betale afgiften. Virksomheder med lave renseomkostninger vil derimod vælge at rense mere for at undgå afgiften. Miljøafgifter adskiller sig derved fra f.eks. et lovkrav om, at alle virksomheder skal opfylde et bestemt miljøkrav, uanset hvor dyrt det er for den enkelte virksomhed.

Økonomiske virkemidler kan opmuntre virksomhederne til at anvende renere og forbedrede teknologier. Dermed kan de være en vigtig drivkraft for udvikling af nye teknologier. Det er dog ikke alle miljøproblemer, der kan løses med økonomiske virkemidler. De er f.eks. ikke egnede, når det gælder reguleringen af meget farlige stoffer, hvor man ønsker at forbyde brugen helt eller delvis. Eller ved lokale forureninger, hvor det er afgørende, at en bestemt grænseværdi ikke overskrides.

De grønne afgifter

De såkaldte grønne afgifter – afgifter på miljø-, energi- og transportområdet – udgør ca. 65 mia. kr. årligt. Det svarer til ca. 10 % af de samlede skatter og afgifter i Danmark eller ca. 5 % af BNP. De grønne afgifter indrettes, så de tager hensyn til konkurrenceevne, fordelings effekter og provenu. Derfor har afgifterne varierende miljøeffekt. Eksempler på afgifter med god miljøvirkning er svovlafgiften, afgift på klorerede opløsningsmidler og afgiften på nikkel-cadmium batterier.

Dieselaftgift

Miljøøkonomiske analyser kan bruges til at vurdere, hvilke økonomiske virkemidler på miljøområdet, der vil være mest effektive. Analyser af afgiftsdifferentiering på diesel er et eksempel på en sådan beregning.

Partikeludslip fra dieseldrevne køretøjer er et af de væsentligste miljøproblemer fra transportsektoren. Her kan indførelse af

mere miljøvenlig diesel spille en vigtig rolle. Allerede i begyndelsen af '90'erne indførte Danmark differentiering mellem afgiften på henholdsvis svovlfattig og svovlholdig diesel for at fremme anvendelsen af miljøvenlige dieselkvaliteter.

LAVERE SVOVLINDHOLD GIVER MINDRE PARTIKELUDSLIP

I de senere år har flere undersøgelser peget på, at dieselmotorer er den største synder, når det gælder de helt små partikler, som er meget sundhedsskadelige. Samtidig har EU gennemført omfattende måleprogrammer, som har givet bedre viden om sammenhængen mellem dieselkvalitet og partikeludslip. På den baggrund fik Miljøstyrelsen foretaget en analyse, der skulle belyse de tekniske, økonomiske og miljømæssige konsekvenser af en ændring af dieselkvaliteten i Danmark.

Miljøafgifter i Danmark

Miljøafgifter er det økonomiske virkemiddel, der anvendes mest i Danmark. Der findes flere forskellige typer:

- Afgift på forurening: F.eks. spildevandsafgiften og afgift på CO₂-udledninger
- Afgift på energi: F.eks. benzinafgiften og afgift på elektricitet
- Afgift på transport: F.eks. grøn ejeravgift på biler og passageravgift
- Afgift på naturressourcer: F.eks. afgift på råstofindvinding og ledningsført vand.

Analysen viste, at svovlindholdet i dieselen har stor indflydelse på udslippet af partikler. Derfor ville man opnå en væsentlig miljøeffekt ved at nedbringe svovlindholdet i autodiesel fra de daværende 0,05% til 0,005%.

Samtidig viste analysen, at de danske raffinaderier i løbet af ganske kort tid ville kunne omstille sig til at producere den svovlfattige diesel til hele det danske marked.

DIFFERENTIERING MED STOR EFFEKT

På baggrund af informationer om den øgede produktionspris for svovlfattig dieselolie foreslog Miljøstyrelsen, at der blev indført en afgiftsdifferentiering på mellem 6 og 9 øre/l. Ved behandlingen i Folketinget vedtog man at lempe afgiften for svovlfattig diesel med 9 øre/l og at forhøje afgiften på svovlholdig diesel med 9 øre/l, så at man

i alt opnåede en afgiftsforskel på 18 øre/l.

Afgiftsdifferentieringen viste sig at være meget effektiv og havde en stor miljøeffekt. De differentierede dieselaftgifter blev indført fra juni 1999, og fra samme tidspunkt blev svovlindholdet i al autodiesel i Danmark reduceret til max. 0,005% svovl. I realiteten svarer det til, at EU's krav om max. 0,005%, som egentlig først træder i kraft i 2005, blev opfyldt fem et halvt år før det blev obligatorisk.

Omsættelige CO₂ kvoter

Omsættelige eller salgbare kvoter er et andet økonomisk virkemiddel, som for alvor er ved at vinde indpas. På klimaområdet er omsættelige kvoter et helt centralt instrument. Ifølge EU-kommissionens CO₂-kvotedirektiv fra juli 2003 skal der skabes et marked for handel med CO₂-kvoter i EU fra 1. januar 2005. I Danmark har Miljøstyrelsen og Energistyrelsen i samarbejde ansvars for at opstille rammerne for dette marked.

STORT BEHOV FOR ANALYSER

Der er stort behov for miljøøkonomiske analyser på klimaområdet. Særligt i forbindelse med indførelsen af EU's CO₂-kvotedirektiv. Her har Miljøstyrelsen flere væsentlige opgaver.

Styrelsen laver økonomiske analyser af fordelingen af kvoterne ud på sektorer og virksomheder. Beregningerne skal sikre, at kvotesyste-

met bliver designet hensigtsmæssigt, så det f.eks. tager hensyn til erhvervenes konkurrenceevne, eksisterende afgifter mv. I forbindelse med den danske kvotefordelingsplan er Miljøstyrelsen i samarbejde med Energistyrelsen, Skatteministeriet og Finansministeriet ved

Samarbejde over grænserne

Kyoto-aftalen åbner mulighed for at gennemføre fælles klimaprojekter – de såkaldte joint implementation projekter (JI) – typisk mellem industrialiserede lande og Østeuropæiske lande. Og Clean Development Mechanism projekter (CDM) mellem industrilande og udviklingslande. Der er afsat 330 mio. kr. til JI og CDM projekter i 2003 og 2004. Miljøstyrelsen har ansvaret for at investere i CO₂-reducerende projekter i Østeuropa og forhandle kontrakterne på plads.

at analysere effekterne af kvotefordelinger til de berørte sektorer og virksomheder.

Desuden foretager Miljøstyrelsen økonomiske analyser af kvotepriser. Kvoteregulering er et relativt nyt reguleringsinstrument, og EU er ved at fastlægge rammerne for, hvordan markedet skal fungere. For at sikre Danmark indflydelse på de internationale forhandlinger og design af kvotemarkedet, undersøger Miljøstyrelsen, hvordan kvotepriserne forventes at udvikle sig under forskellige rammebetingelser.

Endelig har Miljøstyrelsen til opgave at lave økonomiske analyser af andre virkemidler end kvoter, f.eks. afgifter og tekniske tiltag til at reducere CO₂. Beregningerne gælder særligt for de sektorer, der ikke er omfattet af kvoterne – for eksempel landbruget og transportsektoren.

Miljøøkonomigruppen

Miljøministeriets miljøøkonomigruppe er placeret i Miljøstyrelsen, men dækker hele ministeriets arbejdsområde, dvs. Miljøstyrelsen, Skov- & Naturstyrelsen, Kort- & Matrikelstyrelsen samt Miljøministeriets departement.

Miljøøkonomigruppen har til opgave at:

- Gennemføre samfundsøkonomiske analyser af tiltag i Miljøministeriet. Det kan eksempelvis være cost-benefit analyser eller analyser af omkostningseffektiviteten ved vandmiljøplaner, vejstøjstrategi og EU's vandrammedirektiv. De miljøøkonomiske vurderinger udarbejdes i tæt samarbejde med relevante fagfolk.
- Rådgive og vejlede Miljøministeriet. Miljøøkonomigruppen er en serviceenhed, der giver råd og vej-

ledning om miljøøkonomiske problemstillinger inden for Miljøministeriets fagområder. Det kan f.eks. være input til EU-arbejde og direktivforhandlinger.

- Udvikle miljøøkonomiske metoder i samarbejde med danske institutioner og internationale arbejdsgrupper under OECD og EU-kommissionen.
- Arbejde med økonomiske virkemidler, der anvendes til at regulere forurening og brug af ressourcer. Eksempler er miljøafgifter og omsættelige kvoter.

Desuden svarer gruppen på spørgsmål fra Folketinget og betjener i øvrigt miljøministeren ved miljøøkonomiske spørgsmål.

EN AF TRE

Miljøøkonomigruppen indgår i et samspil med to andre enheder under ministeriet, der beskæftiger sig med miljøøkonomi, nemlig Institut for Miljøvurdering (IMV) og Danmarks Miljøundersøgelser (DMU). De tre enheder anvender samme værktøjer, men har forskellige roller: IMV er et helt uafhængigt institut, DMU er en sektorforskningsinstitution, som især fokuserer på forskning og metodeudvikling, mens miljøøkonomigruppen skal sikre, at miljøøkonomien indgår i ministeriets daglige arbejde og forvaltning, især i for-

arbejder til beslutninger om miljøtiltag.

Både IMV og DMU er uafhængige af det politisk-administrative system. IMV vælger selv sine opgaver. DMU udfører både selvvalgte opgaver og udfører eksternt finansierede konsulentopgaver. Miljøøkonomigruppens arbejde er integreret i styrelsernes arbejde og indgår i et tæt samspil med de faglige eksperter på natur, klima, vand mv. i ministeriet, når der skal tages nye initiativer og udformes ny lovgivning eller forhandles EU-direktiver.

Få mere at vide

På Miljøstyrelsens hjemmeside *www.mst.dk* under *Tværgående indsats* ligger alle de miljøøkonomiske analyser og rapporter, Miljøstyrelsen har udgivet. Her kan du også finde de analyser, der er nævnt i pjecen, i deres fulde længde. Andre analyser er placeret under de enkelte fagområder på hjemmesiden.

Analyse af madaffald

- Skal husholdningernes madaffald brændes eller genanvendes? Samfundsøkonomisk analyse af øget genanvendelse af organisk dagrenovation. *Miljøprojekt nr. 814, Miljøstyrelsen 2003.*

Analyse af trafikstøj

- Hvad koster støj? – værdisætning af vejstøj ved brug af husprismetoden. *Miljøprojekt nr. 795, Miljøstyrelsen 2003*

Partikeludslip fra dieseldrevne køretøjer

- Muligheder for miljøforbedringer af dieselkøretøjer. *Arbejdsrapport nr. 1, Miljøstyrelsen 1998*

CO₂-udledninger og omsættelige kvoter

- En omkostningseffektiv klimastrategi. *Finansministeriet, Miljøministeriet, Skatteministeriet, Udenrigsministeriet, Økonomi- & Erhvervsministeriet, 2003 – herunder en række baggrundsrapporter.*

Økonomiske virkemidler

- Grøn markedsøkonomi
– Mere miljø for pengene.
Regeringen 2003
- Grøn markedsøkonomi
– mere miljø for pengene:
Baggrund og status. *Arbejdsrapport
fra Miljøstyrelsen, 17/2003*
- Økonomiske virkemidler på
natur- og miljøområdet. *Miljø-
projekt nr. 887, Miljøstyrelsen 2004.*

Miljøøkonomigruppen

Christina Van Breugel: cb@mst.dk

Lisbeth Strandmark: lis@mst.dk

Jørgen Schou: js@mst.dk

Camilla K. Damgaard: ckd@mst.dk

Robert Heidemann: rh@mst.dk

Når vi sætter pris på miljøet – miljøøkonomi i praksis

Hvad er en miljøgevinst værd? Hvordan "sætter man pris på" miljøet? Hvordan reducerer Danmark CO₂-udslippet omkostningseffektivt? Hvor meget falder støjramte grunde i værdi? Kan det betale sig at restaurere et vandløb? Det er nogle af de spørgsmål, miljøøkonomi beskæftiger sig med.

I hæftet her finder du konkrete eksempler på, hvordan miljøøkonomiske analyser har dannet grundlag for nye initiativer og politiske beslutninger.

ISSN: 0905-247X

ISBN: 87-7614-192-6

Kan bestilles i:
Frontliniens Netboghandel på www.frontlinien.dk
eller via:
Miljøministeriet
Frontlinien
Rentemestervej 8
2400 København NV
Tlf: 70 12 02 11
E-mail: frontlinien@frontlinien.dk

•••••
MILJØMINISTERIET

MILJØSTYRELSEN